

POSTANOWIENIE

21 lutego 2024 r.

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P., Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Asesor sądowy M. P.

Protokolant: prot. sąd. P. D.

na rozprawie 14 lutego 2024 r. w P.

rozpoznał sprawę

z wniosku **M. G.**

przy uczestnictwie **J. D.**

o ustalenie sposobu korzystania z rzeczy wspólnej

I. oddała wnioski stron,

II. kosztami postępowania obciąża strony postępowania w zakresie przez nie poniesionym.

Asesor sądowy M. P.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z 2 marca 2023 r. M. G. wniósł o rozstrzygnięcie sposobu korzystania z mieszkania przy ul. (...) w P. w ten sposób, że uczestniczka J. D. nie będzie mogła przebywać w mieszkaniu pod nieobecność powoda, uczestniczka przekaze wnioskodawcy wszystkie kopie kluczy do mieszkania i uczestniczka nie będzie korzystała z żadnego wyposażenia mieszkania zakupionego wyłącznie przez wnioskodawcę

W uzasadnieniu wnioskodawca podał, że strony są po rozwodzie, w mieszkaniu zamieszkuje M. G. razem z małoletnim synem, zaś uczestniczka mieszka w S.. Wspólne mieszkanie jest miejscem gdzie uczestniczka realizuje kontakty i znajduje się część jej rzeczy. Dotychczasowa ugoda zawarta w sprawie II Ca 1825/21 nie była realizowana. J. D. weszła do mieszkania w czasie 6.02-10.02.2-23 r. i zabrała dokumenty dotyczące samochodu oraz inne z pokoju, będącego gabinetem wnioskodawcy.

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka wniosła o jego oddalenie oraz o podział do korzystania w taki sposób, że strony mogą korzystać z mieszkania w dowolnym czasie, uczestniczka jest wyłącznie uprawniona do posiadania i korzystania z pokoju po lewej stronie od wejścia do mieszkania, wraz z wyjściem na balkon, pies z rzeczami dla niego przeznaczonymi zostanie przeniesiony do części wspólnej, wnioskodawca usunie z pokoju z balkonem wszystkie należące do niego rzeczy uniemożliwiające korzystanie z pokoju przez uczestniczkę, zaś część przedmiotów wspólnych pozostanie w tym pomieszczeniu.

W dalszym toku strony podtrzymały stanowiska

STAN FAKTYCZNY:

J. D. i M. G. byli małżeństwem od 31 maja 2008 roku. W ich małżeństwie panował ustrój wspólności majątkowej. Małżeństwo stron zostało rozwiązane wyrokiem z 5 października 2020 roku.

Byli małżonkowie próbowali w drodze mediacji dokonać podziału majątku wspólnego, ale rozmowy zakończyły się niepowodzeniem. Obecnie toczy się postępowanie o podział majątku.

W skład majątku wspólnego stron wchodzi m.in. mieszkanie, położone w P. przy ulicy (...) wraz z wyposażeniem. Lokal ma powierzchnię 53 m² i składa się z dużego pokoju, pokoju syna, małego pokoju, kuchni, łazienki i toalety. Duży pokój ma 16 m², najmniejszy pokój wykorzystuje M. G. do pracy i spania.

M. G. mieszka z synem stron w P., przy ulicy (...).

J. D. mieszka w S.. Uczestniczka przyjeżdża do P. na kontakty z synem, w co drugi weekend, od piątku do soboty. Spotkania odbywają się w mieszkaniu przy ulicy (...).

Byli małżonkowie zawarli ugodę sądową co do korzystania mieszkania, lecz uczestniczka złożyła oświadczenie o uchyleniu się od ugody pod wpływem błędu.

Wnioskodawca korzysta z wyposażenia wspólnego mieszkania, zrobił modernizację lokalu, niektóre rzeczy wyposażenia mieszkania zostały przez niego wyrzucone.

Uczestniczka weszła do mieszkania przy Sarmackiej pod nieobecność M. G. i wyniosła z pokoju-gabinetu wnioskodawcy dokumenty dotyczące programu szkoleń przez nią prowadzonych. Uczestniczka celowo zasłoniła znajdującą się pomieszczeniu kamerę. W dużym pokoju w mieszkaniu jest legowisko i psie zabawki.

Fakty bezsporne. Dowód: oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych z 10 kwietnia 2023 r. (k. 16), wydruk korespondencji sms (k. 27, 42-43), zeznania wnioskodawcy (k. 46-47), zeznania uczestniczki (k. 106-108)

OCENA DOWODÓW:

Dowodom z dokumentów Sąd dał wiarę w całości, gdyż nie były kwestionowane przez żadną ze stron, a i Sąd nie znalazł podstaw do uczynienia tego z urzędu.

Sąd uznał za wiarygodne w całości zeznania wnioskodawcy i uczestniczki postępowania, gdyż było szczere i spontaniczne i co do okoliczności faktycznych znajdowały odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym.

OCENA PRAWNA:

Wnioskodawca swoje roszczenie wywiódł z art 206 k.c., który reguluje zakres współposiadania rzeczy wspólnej. Nie ulega wątpliwości, iż w czasie trwania małżeństwa pomiędzy stronami panował ustrój wspólności majątkowej. Po orzeczeniu rozwodu, każdy z byłych małżonków jest współwłaścicielem w stosunku do majątku objętego poprzednio wspólnością, jest to współwłasność w częściach równych (art. 50¹ k.r.o.). Do stosunków majątkowych pomiędzy byłymi małżonkami należy więc stosować przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych, czyli art. 206 k.c.

Każdy ze współwłaścicieli jest uprawniony do współposiadania rzeczy wspólnej oraz do korzystania z niej w takim zakresie, jaki daje się pogodzić ze współposiadaniem i korzystaniem z rzeczy przez pozostałych współwłaścicieli. Wszelkie modyfikacje tych uprawnień mogą być wprowadzone tylko czynnością prawną współwłaścicieli lub orzeczeniem sądu.

Może zaistnieć również taka sytuacja, jak w niniejszej sprawie, w której współwłaściciele nie są w stanie bezkonfliktowo korzystać z części wspólnych nieruchomości w sposób odpowiadający przepisom ustawy (tj. zgodnie z art. 206 k.c.), a jednocześnie nie jest możliwym osiągnięcie przez nich w tym przedmiocie kompromisu w postaci stosownej umowy regulującej sposób korzystania z rzeczy. Wówczas po stronie współwłaściciela powstaje uprawnienie zwrócenia się do sądu o ustalenie sposobu korzystania z rzeczy lub o zmianę uprzednio ustalonego sposobu korzystania. Najczęściej znajdzie wówczas zastosowanie tzw. podział quoad usum, tj. podział nieruchomości do korzystania.

W niniejszej sprawie wnioskodawca wnosił o podział nieruchomości w ten sposób, aby uczestniczka nie mogła korzystać z mieszkania pod jego nieobecność, nie miała kluczy do mieszkania oraz nie będzie korzystała z wyłącznie jego wyposażenia.

Zdaniem sądu, taki podział jest niemożliwy, albowiem prowadzi do wyzucia uczestniczki z własności nieruchomości pozbawiając ją całej triady uprawnień właścicielskich. Jako taki niezgodny jest z zasadami współżycia społecznego i stanowi antycypację podziału majątku wspólnego małżonków.

Podobnie wadliwy okazał się sposób podziału zaproponowany przez uczestniczkę. Mając na uwadze rozmiary mieszkania - 53 m² oraz fakt, że chciałaby ona zająć największy pokój z wyłączeniem wnioskodawcy, przy równoczesnej świadomości, że przebywa ona w mieszkaniu przy ul. (...) w P. jedynie w niektóre weekendy miesiąca w trakcie kontaktów z synem, to odebranie wnioskodawcy możliwości korzystania z największego pokoju przez większość miesiąca i zwykłego spędzania czasu z synem, wspólnie z nim zamieszkującym, jest także niezgodne z zasadami współżycia społecznego.

Zdaniem sądu, jedynym możliwym sposobem podziału do korzystania mieszkania przy ul. (...) jest ten, który został ustalony w dotychczasowej ugodzie między stronami. Ewentualność w postaci przeniesienia syna do innego pokoju, zasugerowana przez Przewodniczącego na ostatniej rozprawie, również nie zasługiwała finalnie na rozważenie, albowiem konflikt rodziców i niemożność porozumienia się co do sposobu korzystania, nie może ingerować w prywatność dziecka i jego obecny dobrostan.

Na marginesie należy mieć także na uwadze fakt, że uczestniczka spędza w mieszkaniu przy ul. (...) w P. jedynie niewielką część czasu podczas kontaktów. Dla ograniczenia kontaktów stron, bardziej adekwatnym rozwiązaniem zdaje się modyfikacja - nawet umowna między stronami - sposobu wykonywania kontaktów z małoletnim synem, tak żeby zredukować potencjalną przestrzeń do generowania konfliktów.

Podobnie niezgodny z zasadami współżycia społecznego i niedopuszczalny był taki podział do korzystania, w którym pies miałby ograniczona możliwości przemieszczania się po mieszkaniu, w tym z wyłączeniem największego pokoju. Wielkość lokalu determinuje dopuszczalny rodzaj podziału *quad usum*. Wyjęcie z niego 16 m² pokoju po lewej stronie, czyni mieszkanie w zasadzie nieużytkowym do codziennego życia i generuje dalsze konflikty, miast je rozwiązywać.

Ustalając sposób korzystania z nieruchomości wspólnej stron postępowania Sąd powinien kierować się (co uczynił w niniejszej sprawie) przede wszystkim tym, by zapewnić taki sposób korzystania z niego przez współwłaścicieli, który pozwoliłby na możliwie skuteczne korzystanie z rzeczy wspólnej przez wszystkich współwłaścicieli. W tym celu poddano analizie materiał dowodowy zebrany w toku postępowania oraz dokonano porównania i oceny propozycji sposobu korzystania z nieruchomości wspólnej przedstawionej przez uczestników postępowania,

W wyniku przeprowadzonej analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i rozważenia potrzeb stron postępowania, Sąd doszedł do przekonania,

że najbardziej optymalną, racjonalną i logiczną, a zarazem najdogodniejszą, jak

i najłatwiejszą (pod względem generacji kosztów) do realizacji jest dotychczas ustalona ugodą propozycja korzystania z lokalu. Ugoda dalej obowiązuje między stronami, albowiem oświadczenie złożone przez uczestniczkę było bezskuteczne, albowiem nie stanowi błędu w rozumieniu art. 84 k.c. fakt, że uczestniczka nie wiedziała, że wnioskodawca nie będzie przestrzegał ugody. Błąd musi dotyczyć treści czynności prawnej, nie zaś motywu podmiotu składającego oświadczenie. Niewłaściwe wykonanie zobowiązania albo niespełnienie oczekiwań strony umowy co do sposobu jej wykonania przez drugą stronę nie stanowi podstawy do przyjęcia, że umowa została zawarta pod wpływem błędu (tak trafnie SN w wyr. z 6.5.1997 r., I CKN 91/97, L.) Nadto, wnioskodawca ani uczestniczka nie wykazali, aby doszło do istotnej zmiany okoliczności uzasadniającej dotychczasowo ustalony podział *quad usum*. Podkreślić należy, że także i ten – umownie lub sądowo określony – sposób korzystania z rzeczy wspólnej nie jest definitywny, ponieważ może ulec zmianie w drodze umowy na skutek porozumienia wszystkich współwłaścicieli bądź też na mocy

orzeczenia sądowego, jeśli wystąpią nowe istotne przesłanki uzasadniające taką zmianę. Zmiana umowy o podział quoad usum – z uwagi na jej cel i istotę w postaci stabilizacji stosunków faktycznych i prawnych zachodzących między współwłaścicielami – może nastąpić w razie nowych okoliczności, wskazujących na ważne powody do odmiennego uregulowania dotychczasowego sposobu korzystania przez współwłaścicieli z rzeczy ze względu na interes społeczno-gospodarczy. Żadna z powyższych okoliczności nie nastąpiła. Ustalenie sposobu korzystania wymagana zgodnego współdziałania wszystkich współwłaścicieli, jeżeli nie jest ono w żadnej formie możliwe, niezbędnym staje się skorzystanie z innych środków ochrony prawnej – jak podział majątku wspólnego, i dopuszczalne na czas jego trwania zabezpieczenie.

Dodatkowo należało mieć na uwadze art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i związanie sądu żądaniami stron również w postępowaniu nieprocesowym, jakim jest żądanie ustalenia sposobu korzystania z rzeczy. Przepis art. 321 k.p.c. znajduje odpowiednie zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym, jednakże z uwzględnieniem tych szczególnych rozwiązań, które pozwalają sądowi w postępowaniu nieprocesowym na działanie i orzekanie z urzędu. E. w rozpoznawanej sprawie żądania stron pozostają wiążące dla sądu. Jakkolwiek Sąd może korzystając z kompetencji z art. 156¹ k.p.c. skłaniać strony do modyfikacji stanowisk i osiągnięcia możliwie racjonalnego rozwiązania, tak nie może zaproponować odmiennego od żądanego przez strony sposobu korzystania z rzeczy.

Z uwagi na powyższe roszczenia zarówno wnioskodawcy jak i uczestniczki podlegały oddaleniu w całości.

KOSZTY PROCESU:

O kosztach Sąd orzekł w oparciu o art. 520 § 1 k.p.c. obciążając nimi strony w zakresie poniesionym. Jakkolwiek interesy stron były sprzeczne to prezentowały odmiennie żądania, które finalnie oba zostały oddalone w całości. W rezultacie z racji braku przekonujących argumentów z żadnej strony i fiasku wnioskodawcy i uczestniczki do zaoferowania sposobu ustalenia korzystania z rzeczy wspólnej, który byłby możliwy, należało obciążyć strony poniesionymi przez nie kosztami procesu. Wobec powyższego orzeczono jak w pkt. II.

Asesor sądowy M. P.